

Allah dolga, Allah pedig nagy és hatalmas.

Ennyit mondott s nyomban betömte a száját a nargilé szopókájával, nehogy még egy szó kiszaladjon rajta. Ma ott éljenzett az első sorban Mahmud Sefket pasának, mikor lándzsás lovasok eskortjától követve, udvari kocsiiban hajtatott föl a sirkedzsi-i hajóállomástól a portához.

Diplomáciai körökben az elkövetkezett eseményeket különféle képen ítélik meg. Egy magasállású angol diplomata, aki már évtizedek óta van a Balkánon s az itteni viszonyokat kitünően ismeri, a következőket mondta:

A kormányválság elsősorban a *hármass entente politikájának vereségét jelenti*, mert csupa olyan ember került uralomra, akik a monarchiának és Németországnak lelkes hívei. Orosz és francia diplomáciai körökben nyíltan emlegetik, hogy Ausztria-Magyarország és Németország keze játszott bele a Kiamil-kabinet megbuktatásába. Nem akarok idáig elmenni a következtetéseimben, néhány feltűnő dolgot azonban konstatálnom kell. Mahmud Sefket pasa, aki Von der Glotz tábornagnak volt az adjutánsa, több ízben járt Németországban s közismerten germanofil érzelmű, a nagyvezér, Enver bej, aki hosszabb ideje tartózkodik Berlinben s az ottani körökkel élénk összeköttetéseket tart fenn, szervezte a puccsot. Nazim pasának pedig, aki a saint-eyri iskola nevelése, aki, ha nem is orosz, de mindenesetre francia politikát akart követni, meg kellett halnia. Nem akarok gyanúsítani, de ez kissé különös. Miért ölték meg Nazimot, éppen őt, aki egyik leglelkesebb híve volt az ifju-török politikának? Miért éppen azt mondják, hogy a véletlen okozta a halálát. Néha a véletlen nagyon különös.

Nazim pasa halála, ha véletlen, leg-

alább is fatális véletlen. Bizonyos, hogy egyike volt a leglelkesebb ifju-törököknek, aki az eszméért 17 évi súlyos börtönt ült. Egyike volt a török hadsereg legképzettebb és legszorgalmasabb tisztjeinek. Már saint-cyri akadémikus korában fényes jövőt jósoltak neki. Sokáig azonban be sem tehetette a lábát Törökországba. Abdul Hamid rendőrsége, mint a legveszedelmesebb forradalmárok egyikét, tartotta nyilván, a Franciaországban rengeteg szabad gondolatot és eszmét magába szedett fiatalembert. Esztendőig nyomorgott Párisban, közben azonban Ahmed Riza bej, Halil Ganemmel, az ifju-török eszme főembereivel s sokat irt a Mechveret hasábjain. 1890-ben aztán visszatért Konstantinápolyba. Alig érkezett meg, elfogták, börtönbe vetették, majd elvitték Erzerumba, ahol tizenhat évig volt a várban elzárva. Ez alatt az idő alatt folyton katonai tanulmányokkal foglalkozott, különösen a Napoleoni hadjáratokat kutatgatta és egyik lelkesebb bámulója volt a nagy francia császárnak. Röviddel az 1908-iki forradalom kitörése előtt szabadult s annak szervezésében már nagy szerepe volt. Azóta egyre többet vett részt a közéletben. Ghazi Mukhtar pasa kabinetjében hadügyminiszter lett s amikor a Balkán-államok megizenték a háborút, az összes haderő főparancsnokává nevezte ki a szultán. Ott volt Hademkőjnél s Csataldzsánál ő vezette a védelmet. Rettenhetetlenül bátor katona volt. Naponta végiglátogatta a kolerabarakokat s fehér lován, cigarettával a szájában, akárhányszor kilovagolt a nyílt tűzbe, a bolgárok sorai elé. Halálát őszintén meggyászolta Konstantinápoly s bizony nem az előbb említett angol diplomata az egyetlen ember, aki azon gondolkodik, hogy miért kellett meghalnia?

Nagy vita készül a Gazdasági Bank körül.

— A városi párt a tanács ellen. —
A bankigazgatóság beadványa. —

(Saját tudósítónktól. Ma délután hat órakor a városi párt *Jedlicska Béla* dr. elnöklésével ülést tartott a Haggenmacher-vendéglő külön termében és a holnapi, szerdai közgyűlés ügyeivel foglalkozott. *Becsey Károly* dr., a párt jegyzője, referált a tárgysorozatról. A tanács előterjesztéseit, kivéve a Gazdasági Bank palotájának ügyét, — a párt tagjai hozzászólás nélkül tudomásul vették. A Gazdasági Bank Feketesas-utcai házának megvétele dolgában pedig úgy határoztak, hogy a közgyűlést a tanácsi javaslattal szemben kapacitálni fogják a ház megvásárlására. *Jedlicska Béla* dr. elnök ismertette ezt az ügyet a következőkben:

A jogügyi bizottság véleménye alapján — mondotta — a tanács úgy határozott, hogy a Feketesas-utcai ház megvásárlását nem javasolja a közgyűlésnek. Nem pedig azért, mert a város nem találja meg a számításait és a mérnökség számvetése szerint is a ház kevesebbet jövedelmez, mint amekkora összeget a bank a beadványában föltüntetett. A bank igazgatósága, *Reök Iván* és *Jedlicska Béla* dr. igazgatósági tag aláírásával most újabb beadványt nyújtott be a tanácshoz, amelynek a közgyűlés előtt való bemutatását kéri. Ebben adatokkal igyekszik támogatni az igazgatóság azt az állítását, hogy a ház megvásárlása a városra nézve előnyös üzlet lenne, amennyiben a kimutatható jövedelem jóval magasabb, mint ahogy a mérnökség mondja. Erről — mondotta *Jedlicska* dr. — a közgyűlés meggyőződést szerezhet a bank mostani beadványából, amely a következő:

Tekintetes Városi Tanács! Rövid uton közöltetvén velünk, *Tóth Mihály* városi főmérnök urnak az általunk megvételre felajánlott házra vonatkozó jelentése, van szerencsénk ezen ügyben a következő előterjesztéssel élni:

A ház és telek értékének a jövedelmezőség és évi kiadásoknak összeállítását nagy-

magát, akinek szerencsétlen kártyaszennvedélye okozott minden bajt. Majd elhatározta, hogy Miczonkára bizza a döntést.

Lippay azonban volt olyan ügyes, hogy előre beszélt a leánykával. Fölvilágosította édes atyja helyzetéről s megértette vele, hogy megmentheti édes atyját, ha feleségévé lesz. Biztosította őszintén, igaz vonzalmáról.

Szegény kicsi Miczonka — mit tehetett mást — fölládozta magát édes atyjáért. De becsületesen, őszintén megmondta Lippaynak, hogy nem szereti; azonban végtelen nagybecsüli jóságáért s egész életén keresztül hűséges felesége lesz.

Lippay mindenbe beleegyezett, annyira rabja lett a leányka bájának.

Micskey mikor zavartan előadta leányának Lippay kérelmét: legnagyobb meglepetésére Miczonka mosolyogva mondott igent, kijelentette, hogy izlésének éppen megfelel Lippay, aki komoly ember, nem olyan szélcsap, mint a mai fiatalság. Micskey ha nem is örült ennek a fordulatnak, de megnyugtatta az, hogy leányának jövője biztosítva van. Nem is sejtette, hogy Miczonka mindent tud s őérette áldozta föl magát.

Az esküvő hamarosan, csendben megtörtént. Miczonkát férje külföldre vitte. Szerette feleségét, de látva ennek a komoly hidegségét, gyötörni kezdte. Miczonka határtalan nyugalommal tűrte minden szeszélyét s édes atyjának megnyugtató leveleket írt, hogy ő boldog, megelégedett. Az öreg meg is látogatta leányát Monte-Carlóban, ahol hosszú ideig időztek Lippayék, de nem vett észre semmi nyugtalanítót a házasság közt.

Pedig akkor már pokol volt szegény asszonyka élete. Alig távozott Micskey, Lippay éjjel-nappal a kártyaasztalnál ült s messze szerencsével játszott. Összeroncsolt

— Olyan vagy egészen — hangzott kórusban.

Majd sorra üdvözölték Miczonkát, csak Nyárády állt mozdulatlanul, mint egy szobor, bámuló tekintetét le nem véve róla.

— No öcsém, hát megnémultál? Miczonkám, bemutatam Nyárády Sándor festőművészt, aki szerelmes az „ősanyánkba“. Ne pirulj el, a képbe s nem az élőbe.

Nyárády végre, mint egy alvajáró, közeledett eszményképének megtestesült élő alakjához, meghajította magát, de szólni nem tudott. Annál többet beszélt azonban két fekete szeme, mely imádattal határos csodálattal csüngött az előtte álló halvány asszonykán, ki önkéntelenül lesütötte szemeit, majd zavartan föltekintett s ő is rabja lett annak a varázsnak, mely Nyárádyt fogva tartotta.

Egy pillanat volt az egész, de megpecsételte sorsukat örökre. Miczonka tért előbb magához s megfenyegette Dormándyt:

— Látod Pali bátyám, milyen zavarba hoztad Nyárádyt, a te huncutságaidal, azt hitte „ősanyánk“ fölkelt a ravatalról s most előtte áll. Megvallom — folytatta komolyan — különös hatással van reám ez az állítólagos hasonlatosság, valami szorongó érzés fog el, ha rá gondolkodom.

— Ne gondoldj rá kedvesem — nyugtatta meg Irina asszony. — Maga meg férjem uram, zárja el a képet, hogy Miczonka rá se gondoljon s minél hosszabb ideig maradjon köztünk.

— Meg is unsz Irinám. Józsi hat hónapi tengeri utra ment s ez idő legnagyobb részét köztetek töltöm, hiszen olyan sokáig éltem távol tőletek.

Mindenki sietett üdvözölni az új vendéget. Körülvették, mulattatták. S rövidesen el-

is mondta az öreg Palástyné Miczonka történetét, ami hamarosan Nyárády füléhez jutott:

Mikor Miczonka kikerült a zárdából, édes apja, a gavallér Micskey Ernő el volt ragadtatva leányától, még a csillagot is lehozta volna — ha bírja — számára az égről. Egyik mulatságot a másik után rendezte. S minden kívánsága az volt, hogy Miczonka férjhez menjen. De a komoly, higgadt leány nem talált olyan embert udvarlói között, ki izlésének megfelelt volna.

— Férjhez kell mennie — mondta az öreg Darvaynak Micskey — biztosítani kívánom jövőjét.

Azt azonban nem sejtette senki, hogy a nagy gazdagság csak látszat, mögötte lapang a gond.

Minél inkább közeledett a pillanat, hogy tovább nem titkolhatja Micskey bukását, annál eszeveszettebben kártyázott az öreg s mint a vízbefuló kapaszkodik az szalmaszálhoz is: úgy remélte ő is, hogy visszanyeri azt, amit elvesztett.

Egy este azután eluszott az utolsó fillérje is neki és a mikéi gazdaság is végleg Lippay báró birtokába ment át, sőt becsületeszóra negyvenezer koronával is adósa maradt.

Rettenetes órák következtek. Lippay, a ki ismerte Micskey helyzetét, följajánlotta, hogy rendezze dolgait, cserébe nem kér mást, mint Miczonka kezét, akit ismeretségiük első percétől fogva megszeretett.

Megdöbbenve mondott nemet Micskey. Hogy az ő szemefénye, bálványozva imádtott egyetlen gyermeke ilyen léha, beteges ember felesége legyen: inkább a halál! Igen, de mi történik, ha Miczonka egyedül marad a nagyvilágban, árván, vagyon nélkül? Kétségbeesetten küzdött Micskey, átkozva ön-